

Dle výroku Ústavního soudu o zrušení podmínky trvalého pobytu trošku zřinčil fakt druhotné konfiskace, dnes už demokratickým popřevratovým režimem možnosti emigrantů ve znovuzískání komunisty ukradeného majetku. Tento postoj sametového režimu již tolik nekoresponduje ve vztahu tohoto režimu k emigraci a ke všem těm, kteří v ní snili o tom, že konec vlády totalitního režimu bude i počátkem spravedlivého odčinění křivd spáchaných totalitním komunistickým režimem. Vztah k emigraci krystalizoval od začátku velmi negativně a dodnes se současní mocipáni nejsou schopni s tímto vyrovnat. Hrozbou pro ně od začátku byla notoricky známá skutečnost, že všichni nejvýznamější státníci v novém československém státě působili v emigraci - TGM, Milan Rastislav Štefánik i Eduard Beneš. Voliči se tímto precedensem nemohli ani řídit, neboť jim to vláda pre-

TGM ve vesnické škole

mierra Pitharta s prezidentem svou žárlivostí na schopnější neumožnila. Tady je základ všech problémů skutečných bojovníků proti komunismu v emigraci. VH.

U v n i t ř ě í s l e :

1. Časopis "Věrní zůstali" vydal P i e t u.

2. Miroslav K á r n ý: O S V Ě T I M 1940 - 1945.

3. Miroslav Kárný: Stalo se před padesáti lety. Věstník.

4. "ZSČ" 7.3.1945: Kolín nad Rýnem v rukou Spojenců.

Předpokl. cena: 2,- Kč MIČ 47263 Náklad: 50 výtisků

v y c h á z e l o

1 9 7 3 - 1 9 7 5

o b n o v e n o

1 9 8 7 r o č n í k 12 č í

Vydává: Vladimír Hajný Red. Marta Zemanová
ČSA 34, 787 01 Šumperk řada: Julius A. Varga

Uzávěrka: 5.3.1995

PIETA

Památce bratři a sester, popravených, umučených a zastřelených
za komunistického teroru

Adresa redakce:
"Věrní zůstali":
Křížíkova 97, Praha-Karlín

Vydává časopis Věrní zůstali
1993

NEZAVISLÉ
INFORMAČNÍ A TISKOVÉ CENTRUM
"Demokratických Informací"
se sídlem v Brně - okružní oddělení - 1
602 00 BRNO, SVOVÁKOVA 8

Budete-li mít zájem, aby časopis "Věrní zůstali" i nadále vycházel, pošlete své příspěvky na bankovní spojení: Investiční banka Praha - Karlín
číslo účtu: 101023258/5100. Zájemci o spolupráci přihlaste se v Karlíně.

Vyznamenání našich spolubojovníků

President republiky dr. Beneš vyznamenal československými válečnými kříži a medailemi „Za chrabrost“ důstojníky, poddůstojníky a vojáky Rudé armády, příslušníky 1. ukrajinské fronty. Čs. válečným křížem byli vyznamenáni 23 a medaili „Za chrabrost“ 7 rudoarmějců.

Švýcarsko požádalo o obnovení diplomatických styků s ČSR

Švýcarská spolková vláda oficiálně oznámila, že dne 28. února přerušila diplomatické styky se slovenskou vládou v Bratislavě. Současně oznámila čs. ministru zahraničí J. Masarykovi, že si přeje obnovit diplomatické styky s vládou Československé republiky a požádala o uznání svého vyslance u čs. vlády. Ministr Jan Masaryk odpověděl, že čs. vláda vzala s uspokojením na vědomí rozhodnutí švýcarské vlády a považuje diplomatické styky se Švýcarskem za obnovené.

Anglické noviny o Řecku

Časopis »New Statesman and Nation« v úvodníku, věnovaném situaci v Řecku, píše:

»Ukázalo se velice brzy, že gen. Plastiras nedovedl dosáhnouti dobrých výsledků z uzavřeného příměří s EAMem. Obnovil pro Metaxasovu diktaturu typickou správu všeobecné bezpečnosti. To znamená, že četnictvo a policie budou pracovat jedině pod jeho vedením a nebudou podléhat kontrole vlády. Náčelníkem tohoto úřadu je royalista gen. Vlachos. Prvním výsledkem tohoto kroku bylo odstoupení liberálního ministra vnitra Perikla Kallise, stoupence swifeni s EAMem. Poplach a nedůvěra je vyslovována dokonce těmi, kteří nejsou EAMu nakloněni. Vedoucí EAMu potvrzují, že odevzdali zbraně a předložili gen. Plastirasovi protest, proti němuž a činným policie, která nedovoluje rozšiřování novin EAMu a přepadá odzbrojené důstojníky.

V jiných otázkách vládních se také neprojevil dost povoláním. In-

ZE SVĚTA

— Z Ottavy se oznamuje, že kanadská vláda poskytuje Československu půjčku ve výši 3.075 milionů liber sterlingů na zakoupení nutného zboží v Kanadě a v zahraničí.

— Jugoslávská vláda zapsala Michajloviče na listinu válečných zločinců.

— V přístavním městě Burgaz, v Bulharsku, bylo zabájeno přelíčení proti 54 zrádcům. Ve městě se konala velká manifestace lidu, který žádal nejpřísnější potrestání zrádců.

flace rychle roste, rozdělování potravin se provádí velice pomalu. UNRRA může zatím plnit svoje povinnosti pravděpodobně až od 1. dubna. Každým dnem se stává jasným, že jsme špatně volili, když jsme zvolili Plastirasa. Je známý z tří případů: nenáviděl krále Konstantina, zastřelil 6 jeho ministrů, vele řeckým vojskům v době intervence v Busku. V nynějších podmínkách nestačí jen tvrdost. Také vystoupení rogenta arcibiskupa a protibulharskou řečí v Soluni není správné.

Kontrola nad švýcarskými bankami

Švýcarská vláda vydala zákon, jímž bylo zrušeno bankovní tajemství. Byla tím umožněna kontrola bankovních kont vedoucích nacistů. Byl také vydán zákaz dovozu a obchodu s cizími valutami, poněvadž v poslední době bylo dováženo do Švýcarska mnoho říšských marek. Vedoucí nacisté z Německa mají ve Švýcarsku krycí konta na 2 miliardy švýcarských franků a v akciích přes 3 miliardy franků.

Rumunský lid žádá demokratickou vládu

Včera byly ve velkých závodech v Bukurešti pořádány tábory lidu, vyvolané politickou krizí v Rumunsku a nutností vytvořit vládu soustředěných demokratických sil. Ústřední výbor »fronty oráčů« se zval velkou schůzí sedláků, již se zúčastnili delegáti 5 okresů.

Shromáždění inteligence města Bukurešti, avolané svazem rumunských vlastenců, odbyvalo se v biografu Tomis. Sál biografu byl přeplněn a mnoho účastníků bylo nuceno stát po celou dobu na ulici.

Tábory lidu byly pořádány pod hesly:

»Utvoříme vládu demokratických sil státu!« a »žije přátelství národů SSSR a Rumunska!« »Pryč s fašismem!«

Na táborech bylo rozhodnuto poslat ke králi delegaci s požadavkem, aby potvrdil vládu soustředěných demokratických sil státu. Četné delegace se ihned odebraly z táborů ke králi.

KOLÍN n. R. V RUKOU SPOJENCŮ

Smrt vetřelcům a zrádcům!

Za svobodné Československo

ÚSTŘEDNÍ DENÍK 1. ČESKOSLOVENSKÉHO SBORU V SSSR

ROČNÍK 2.

STŘEDA, 7. BŘEZNA 1945

ČÍSLO 62

Masaryk k vojákům

»Dnešní program válčících stran je heslo: Mír pro budoucnost! Ale s národem německým není možný mír, s ním nutno bojovat až na nůž. Ano nůž na nůž až do konce, což není pedantské. Bratři! Před Vámi stojí nepřítel, který není sentimentální. Naše povinnost káže nám proto, bojovat až do smrti.« Tak mluvil k československým vojákům v první světové válce T. G. Masaryk, jehož 95. narozenin dnes vzpomínáme. Jak živa jsou tato slova dnes, v této druhé světové válce, kterou vyprovokovali německo-fašističtí bándité!

»Pruský militarismus, to je organizovaná účinnost, pruský militarismus — to je hlavní a vedoucí funkce loupežného státu« — tak charakterisoval Masaryk Německo v době, kdy vládl císař Vilém II. A Němci pod vedením Hitlera se stali ještě tisícikrát horšími, než v době první světové války. Kolik zločinů spáchali Němci v této válce, kolik nevinné krve prolili, kolik žen, starců a dětí zahynulo od katanských rukou německých banditů v táborech smrti, jaké moře slzí zavinili hitlerovští zločinci nejen u nás, ale všude, kam vkročila noha germánského dobyvatele! Nenávidíme je i za zavraždění českých studentů i za

Vojska maršála Žukova u Štětínského zálivu

GRUDZIONDZ PADL

Maršál Stalin vydal včera rozkaz, adresovaný velitelům 2. běloruské fronty, maršálu Rokossovskému a náčelníku jeho štábu, gen. plk. Bogoljubovovi. V něm se oznamuje, že vojska 2. běloruské fronty po dvoutýdenním obléhání a úporných bojích v Grudziondzu dobyla města a tvrze, jež byly mocným opěrným bodem německé obrany v dolním toku Visly.

Za dobu bojů bylo vzato do zajetí 5.000 Němců v čele s velitelem tvrze gen. mjr. Fricke a jeho štábem. Bylo ukotveno mnoho zbraní a válečného materiálu.

Jednotky, jež se vyznamenaly v těchto bojích, byly pojmenovány »grudziondzské«.

V Moskvě bylo na počest vítězů vypáleno 20 salv z 224 děl.

Velké vítězství v západních Pomořanech

»Další rozkaz byl určen velitelům 1. běloruské fronty, maršálu Žukovovi a náčelníku štábu fronty, gen. plk. Malinovi. Právě se v něm:

Vojska 1. běloruské fronty pokračovala v ofenzivě a dnes dobyla měst Belgard, Treptow, Grefenberg, Kammin, Gülzow a Plate, důležitých dopravních středisk a mocných opěrných bodů německé obrany v Západních Pomořanech.

Hlavní město Moskva vzdala hold vítězným vojskům 20 salvami z 224 děl.

Lidice a Ležáky i za vyvezení stovek tisíc českých a slovenských dělníků na otročské práce do Německa, i za dušení a otravování naší kultury, za Terezín i Osvienim,

za vylovení našich zásob, za bezuzlý teror, za brutální potlačení povstání slovenského národa, nenávidíme je za ztrátu svých nejlepších kamarádů, kteří padli v boji

za osvobození vlasti. Je třeba, aby tato svatá nenávisť k německým vrabům dnes, v den kdy vzpomínáme T. G. Masaryka hluboko vnikla do srdce každého našeho vojáka a důstojníka.

Jsemě demokratickou armádou, armádou, která po boku hrdinské Rudé armády-Osvoboditelky bojuje a přináší svobodu vlasti. Platí nám významná slova Prezidenta-Osvoboditele: »Demokratické armádě nestojí pasivní poslušnost a kázeň; kázeň armády demokratické musí vyplývat z přesvědčení a uvědomění všech.« A pak dále: »...na důstojnictvu spočívá velká zodpovědnost za ducha armády a její mravní vlastnosti.«

Stojíme ve frontě svobodmilovných národů, které v SSSR, Anglii a USA v čele si vzaly za cíl zničení německého militarismu a nacismu a utvoření záruk toho, že Německo již nikdy nebude a se porušiti mír celého světa, jak říkájí usnesení Krymské konference. Uvědomíme-li si celý rozsah tohoto úkolu, celou naši odpovědnost před vlastí, před našimi národy a před přístími pokoleními, pak žádná těžkost, žádná oběť nebude nám příliš velkou a nebude ani zklamání ani neúspěchy.

»Nuž ukažte, dědicové slávy republiky, že nezklamete se ti, kdož ve vlasti plně žalářů a čerstvých rotů ve vás skládají svoji naději a čekají od vás spásu a svobodu! Zaplašte losem svých zbraní vracející se stíny dob pobělohorských, vyryjte ostřím svých mečů v paměti nepřátel vzpomínku na doby Božích bojovníků!« — tak volá k našim vojákům T. G. Masaryk před třiceti lety. Tak volá k nám i dnes. Očistit od německo-fašistických velitelů a jejich zrádcovských stuhů i Slovensko i Čechy, očistit naši vlast od těch, kdož z ní udělali a pomáhali udělat jediný obrovský žalář, od těch, kdož nás přivedli na novou Bilou Horu, tot úkol, který stojí před námi.

Téhož dne 215 Čechoslováků, kteří byli v srpnu a prosinci 1944 z Bergen-Belsenu propuštěni do Švýcarska spolu s maďarskými ži-

VELKÉ ÚSPĚCHY 1. a 2. BĚLORUSKÉ FRONTY

Zničena obklíčená skupina u Kozlina
Těžké boje u Biatenského jezera

Z operační zprávy Sov. inf. kanceláře za 6. března:

Vojska 2. běloruské fronty po dvouletých úporných bojích za zničení obklíčené nepřátelské skupiny v Grudziondu dobyla města a trze, která byla mocným opěrným bodem německé obrany na dolním toku řeky Visly. Bylo zde zajato 5.000 Němců s velitelem posádky a jeho štábem.

Současně vojska fronty dobyla jihozápadně od Gdaňska měst Greppen a Melchow a mimo to 60 jiných obcí.

Na jihozápad od Kozlina (Košlin) vojska 2. běloruské fronty likvidovala obklíčenou skupinu Němců a vzala více než 1.000 zajatců.

Ve směru na Štětínský záliv, vojska 1. běloruské fronty dobyla měst Belgard, Treptow, Greifenberg, Kammin, Gülzow, Plate a 500 obcí, mezi nimi Gross Echten, Gartin, Teffin, Pribochnov, Kantred, Hounschbau, Lemp Moripfeld.

Na jihu od města Schiffeleben vojska fronty obklíčila četnou nepřátelskou skupinu a vede úspěšné boje za její zničení. Během 4. a 5. března bylo zde vzato do zajetí 2.500 Němců.

V Maďarsku, na severovýchod od Biatenského jezera, naše vojska odrážela silné útoky nepřátelské pěchoty a tanků.

Na jiných úsecích fronty — boje místního významu a činnost hlídek. Během 5. března byly zničeny 33 tanků a 57 letadel ve vzdušných bojích. Mimo to byla 43 letadla zničena na letišti u Stargardu.

Spojenci obsadili Kolin n. R.

Spojenci dobyli Kolin a drží levý břeh Rýna od města Oomberg až k Neuss. 5. března bylo obsazeno 28 měst a vesnic a v dalších 7 obcích trvá boj.

4. března vzali spojenci 7.454 zajatce.

Spojující vojska vedou úspěšné operace za zkrácení nepřátelského předmostí na západ od Rýnu.

Bojujeme proti nepříteli neúprosněmu, proto musíme bojovat se vši rozhodností a všemi silami proti němu. Tak jednáme v duchu Masarykově, jenž celý svůj život bojoval za svobodu člověka a národa, za důstojnost lidského individua. Bojujeme nejen proti hitlerovskému Německu, nýbrž i proti všem temným silám reakce a násilí, které představuje náš domáci fašismus. K tomu je třeba, aby naši hlavní

dovskými transporty, se z uprchlického tábora v Caux obrátili na československou vládu, aby zabránila jejich chystanému odvozu do internačního tábora v severní Africe.

Mezi dobytými městy jsou Bomberg, Elskirchen, Forbach, a Stieringen-Wendel. V obsazeném Stieringen-Wendelu bylo osvobozeno 1250 spojeneckých zajatců, většinou nemocných.

Na východ od Bittburku překročily spojenecké oddíly řeku Kyll a obsadily obce Pikkissen na protějším břehu řeky.

osobní vlastnosti byla chrabrost a odvaha. Chrabrost a odvaha po Masarykově příkladu, nezlomná vůle bojovat a zvířel nad okupanty a jejich pomocníky. Pak splníme velký odkaz Prezidenta-Osvoboditele, odkaz, jenž zní: Svoboda vlasti. Pak splníme přání našeho lidu a pomůžeme mu, vybudovat si svůj nový domov, svou šťastnou, spravedlivou, lidově-demokratickou republiku.

V polovině února zneškodňovala terezínské vězňe také slavná v ravelinu XVIII., která byla vydávána za slavný provinčního skladu, ale která měla všechny předpoklady, aby mohla

sloužit jako rýnová komora Ing. Frich Kohn nahléla na R. Mitterleina, aby na jeho obavu upozornil Rahma. Ten účel slavný popřel, in-

žený Kohna zřítel, šíření poplašných zpráv hodlal restit zastavením, ale žádná z těchto slavných už nebyla dokončena

Bojujeme jako hrdinové-rudoarmějci!

Контратака
відбита

На одній ділянці боя частина нашої піхоти була затримана зливою ворожого кулеметного огню. Противник вибрав вигідне становище для кулемета, і в широкому секторі прострілював місцевість. Наша піхота залягла, але не надовго. Артилерійська батарея впор. Крейчі, що підтримувала піхоту на цій ділянці, вже брала участь в кулеметній гніздо. Паводчик Червак холоднокриво навіть гармату на ціль і після чотирьох пострілів ворожий кулемет замовк. Піхота підіймається і цвпнино вде вперед, стріляючи на ходу. Уже було пілком близько до ворожих окопів, коли німці та мадяри відкрити шалений огонь і пустилися до контратаки.

Він спостерігав гармані впор. Крейчі. В критичний момент боя пр. Млурек і старшина Черпюні Армії Горбатова схопили ручні кулемети і вибігли перед контратакуючі гітлерівці. Під зливою кулеметного огню, гітлерівці панічно кинулися втікати. Наша піхота пустилася за ними і не дала їм

Tradícia veľkokaliberníkov

Kto zo starých by si nepamätal na slávnú účasť veľkokalibrových guľometčíkov vtedy ešte ppor. Ružičky v boji o Kijev, Rudu, Ostrožany. Šli na svojich autách spolu s tankami a razili si cestu domov. Beda lietadlu, ktoré prišlo na dostrel des. Holovčákovi a druhým.

A aj dnes guľometčiči, vedení ostrieľaným sokolovským rt. Nadlerom sa nedajú zahanbiť.

Za slobodu Slovenska

V bojach južne od Banskej Štiarnice, v ktorých bolo včera oslobodených nových sedem obcí, sa vyznamenalo guľometné družstvo seržanta Volkova v čele so svojim veliteľom.

Keď po prekvapujúcom útoku boli Nemci vybití z dôležitého návsria a seržant Volkov so svojimi dvoma guľometmi zaujal na svahu palebné postavenie, podnikli hitlerovci s presilou protiútok. Sovietski guľometčiči neustúpili. Ležiac na holom teréne v hustej palbe nemeckých minometov odrážali výpadok. Po niekoľkohodinovom odvážnom odporu bol jeden guľomet vyradený a väčšina obsluhy pobitá. U zbývajúcего guľometu zostal veliteľ seržant Volkov s dvoma ťažko ranenými kamarátmi. Nakoniec bol i Volkov ranený, ale strieľať neprestával. Udržal návsrie do doby, keď prišla posila a Nemcov rozprásla.

Tak sa bijú vojaci Červenej armády za vybnaie Nemcov z našej zeme a za našu slobodu!

Jak nám kaže mužná česť ...

Prapor škt. Nováka dostal rozkaz zajišit levé křídlo útočící rudoarmějské jednotky, která dobyvala města L. S. M. »Úkol musí být splněn!« — připomíná ještě osvětlový důstojník. A již první výraží do útoku rota por. Černého a za ní se zdvihá rota ppor. Sameta.

zачепитися на своїх попередніх позиціях. Млурек і Горбатов за свою відвагу і вміння були пред- ставлені до нагороди.

чет. Мочкош

zачепитися на своїх попередніх позиціях. Млурек і Горбатов за свою відвагу і вміння були пред- ставлені до нагороди.

Velitel praporu je za to navrhl k vyznamenání.
ppor. Bejtkovský

čet. asp. Lebotič.

OSVĚTÍM 1940 – 1945

Osvětim - kmenový tábor a Birkenau - byl v systému nacistických táborů něčím zcela výjimečným. Byl zároveň klasickým koncentračním táborem jako Buchenwald a vyhlazovacím táborem jako Treblinka. Už proto nikdo nikdy přesně nespočítá, kolik lidí tam bylo vězněno a kolik z nich bylo umučeno a zavražděno. Jen menší počet vězňů byl zapsán do táborové evidence a tetován vězeňským číslem, mnohonásobně větší počet osvětimských vězňů nikoliv. Historikové se dnes na základě svých výzkumů shodují, že osvětimských vězňů bylo přibližně 1.300.000 a že z nich zahynulo nejméně 1.100.000. Někteří odhadují počet o něco vyšší - o 100 až 200.000.

Kolik bylo československých vězňů v Osvětimi? Z Terezína bylo do Osvětimi deportováno přibližně 46.000 osob, z toho bylo 44.800 židovských vězňů, mezi nimi ovšem bylo 16.000 německých, rakouských a holandských Židů. Z terezínského Malé pevnosti bylo do Osvětimi transportováno nejméně 1.400 vězňů. Pokud jde o osoby žijící v předmnichovském Československu, tedy včetně Maďarskem okupované Podkarpatské Rusi a slovenských území, podle dosud neuzavřeného výzkumu bylo v Osvětimi vězněno přibližně 183.000 z nich.

1940

V květnu 1940 byl Rudolf Höss jmenován velitelem koncentračního tábora Osvětim. Ze Sachsenhausenu bylo převezeno třicet kriminálních vězňů německé národnosti. Stali se prvními táborovými vězeňskými funkcionáři.

1941

Do 28. února bylo v osvětimském táboře vězněno 10.900 vězňů, hlavně Poláků

1. března navštívil Osvětim poprvé říšský vůdce SS Heinrich Himmler a nařídil Hössovi, aby tábor v Osvětimi vybudoval pro 30.000 vězňů a aby na území vesnice Brzezinka v sousedství Osvětimi zřídil tábor pro 100.000 válečných zajatců. Dále měl koncentrační tábor dát k dispozici 10.000 vězňů pro stavbu továrny I.G. Farben v Dworech u Osvětimi.

V březnu - v souvislosti s přípravou válečného přepadení Sovětského svazu - rozhodl Hitler využít tohoto tažení k tomu, aby "konečné řešení židovské otázky" mohlo pokračovat do závěrečné fáze - fyzické likvidace Židů, nejprve na sovětském území, které bude okupováno. Tak se mělo začít naplňovat Hitlerovo "prorectví" z jeho řeči v říšském sněmu 30. 1. 1939, že evropské židovstvo válkou nepřežije.

17. března slíbil Hitler generálnímu guvernérovi Hansu Frankovi, že Generální guvernément bude v dohledné době zbaven Židů. Po sovětských měli na řadu přijít Židé polští.

V létě - pravděpodobně někdy mezi 13. a 15. červencem - povolal Himmler k sobě do Berlína Hösse a sdělil mu, že Hitler rozhodl řešit židovskou otázku jednou provždy a že uložil tento úkol SS. Protože na východě nelze zamýšlené velké akce uskutečnit, byl vybrán Osvětim - měl výhodnou dopravně technickou situaci a strategickou polohu (území bylo možno uzavřít a utajit). Höss měl ve spolupráci s Eichmannem na tento budoucí úkol tábor připravit. První na řadu měli přijít Židé z východu Horního Slezka a z přilehlého území Generálního guvernémentu.

3. září bylo 600 sovětských válečných zajatců a 250 nemocných vězňů zavražděno plynem ve sklepě bloku 11. Bylo to první použití plynu k vraždění vězňů v Osvětimi.

28. února bilancoval B. Murnelstein, že do Terezína v tomto měsíci došlo 5.675 haličků, z toho 1.309 ze Švédska, 1.113 z Dánska, 1.068 z Protektorátu, 849 z Německa, 309 z Rakouska a 140 ze Sudet.

V únoru 1945 se na Malé pevnosti v Terezíně konala za účasti pražského gestapa, důstojníka SS z Litoměřic, velitelů terezínského komandatury Rahma a Malé pevnosti Jockla porada. Jejím výsledkem bylo rozhodnutí o likvidaci vězňů Malé pevnosti a ghetta v případě, že by válka dospěla až sem.

V říjnu začala výstavba tábora v Brzezince-Birkenau, vzdáleném přibližně 3 km od kmenového tábora v Osvětimi.

1942

20. března byl uveden do provozu tzv. Bunkr I, selský dvůr v Birkenau upravený k zabití v plynových komorách. Mrtvolky zavražděných byly pohřbívány v masových hrobech na blízké louce.

26. března přijel do Osvětimi první transport slovenských Židů - 999 žen, údajně na pracovní nasazení. Další transporty tohoto druhu následovaly 28. března, 2. a 3. dubna.

3. dubna přijel první transport ze Slovenska, do něhož byly zařazeny celé židovské rodiny. Takové transporty následovaly 17., 19., 23., 24. a 29. dubna.

4. května se v Birkenau uskutečnila první "selekcce". Vězni nemocní, vyčerpaní a neschopní práce byli pak zavražděni v plynové komoře Bunkru I.

Koncem června byl uveden do provozu Bunkr II, který byl, obdobně jako Bunkr I, zřízen z opuštěného selského dvora a vybaven plynovými komorami.

4. července proběhla poprvé selekcce vězňů při příjezdu transportů dirigovaných Hlavním úřadem říšské bezpečnosti (Reichssicherheitshauptamt - RSHA).

17. a 18. července navštívil Himmler Osvětim podruhé. V Birkenau se zúčastnil likvidace právě dopraveného židovského transportu v Bunkru II. Hössovi přikázal rozšířit kapacitu tábora v Birkenau na 200.000 vězňů a odstranit tamější masové hroby.

19. srpna padlo rozhodnutí, že vedle plánovaného krematoria v Birkenau mají být vystavěna ještě tři další. V žádosti o stavební povolení a o válečné obhospodařované materiály byla jejich potřeba zdůvodněna zvláštní akcí (Sonderaktion). Přitom Bunkr I a Bunkr II byly označeny za *lázne pro zvláštní akce* (Badeanstalt für Sonderaktionen).

V době od 21. září do konce listopadu spalovalo - pod dozorem 20 až 30 SS - pracovní komando 300 židovských vězňů nejméně 50.000 mrtvol z masových hrobů v Birkenau.

24. února si Eva Roubíčková zapsala do deníku: "Denně transporty z Německa. Všichni bez hvězd. Privilegovaná manželství." V průběhu února přijelo do Terezína 1.666 německých Židů.

1. února dostal Mezinárodní výbor Červeného kříže odpověď německé vlády na svou otázku z 2. října 1944: Z důvodů státní bezpečnosti nelze návštěvu jeho delegátů v koncentračních táborech a u pracovních komand uskutečnit.

3. února bylo v Terezíně ohlášeno, že odjede transport s 1.200 osobami do Švýcarska.

Po skončení této údésné práce bylo komando zaplňováno.

1. října přijel poslední z celkového počtu 19 slovenských transportů do Osvětimi. Bylo v něm 848 vězňů, do tábora však z nich bylo přijato pouze 199.

28. října přijel do Osvětimi první terezínský transport s 1.866 židovskými muži, ženami a dětmi. Selekcce na příjezdové rampě podleho 1.619. Zemřeli v plynové komoře.

16. prosince sdělil generální guvernér Hans Frank v Krakově svému štábu výsledek berlinských jednání o "evakuaci" polských Židů na okupovaná sovětská území.

1943

20., 23. a 26. ledna odjely z Terezína tři transporty celkem s 5.000 vězni, z nichž se měly vybrat pracovní síly zejména pro stavební práce v Osvětimi a pro výstavbu závodu I.G. Farben na výrobu buny. Podle oficiální zprávy osvětimské komandatury bylo z nich 4.092 (82 procent) "sonderbehandelt", tj. ihned z příjezdové rampy posláno do plynových komor. Z těchto tři transportů se osvobození dožilo pouze 44 lidí.

29. ledna odjel z Osvětimi další transport s 1.000 terezínskými vězni. Do tábora bylo převzato 217 mužů a žen, osvobození se dožilo 23.

1. února odjel z Terezína transport s 1.001 vězni. Z osvětimské rampy jich bylo okamžitě 783 posláno do plynové komory. Téhož dne šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti Kaltenbrunner požádal Himmlera o souhlas, aby mohlo být z Terezína deportováno do Osvětimi nebo do Generálního guvernémentu ještě 5.000 terezínských vězňů starších 60 let, kteří jsou hlavní nositelé epidemie a vážou pracovní síly, účelněji využitelné.

2. března se poprvé v dokumentaci o stavbě krematoria v Birkenau poněkud dohodnutá krycí terminologie a v denním hlášení o vykonané práci jedna ze stavebních firem napsala: *Betonovala se podlaha plynové komory*. Dosud se vždy - a také později - předstíralo, že se stavějí Leichenkammer, márnice.

5. února následoval tento záznam: "Pro transport přišly nádherné vozy. Že by to šlo skutečně do Švýcarska? Nebudu svého odmítnutí ještě litovat?" Téhož dne skutečně odjela "cestovní skupina", jak se oficiálně nazýval transport Ew. z Terezína. Bylo v něm 97 československých občanů.

Téhož dne v 11.45 hodin transport Ew do Švýcarska. Mezi 1.200 jeho účastníků bylo 58 dětí ve věku do 12 let.

14. února byl v Terezíně zapálením milíře zahájen první pokus s výrobou dřevěného uhlí.

"Res publica" č. 10/95

2. února dostal vedoucí představitel toho výboru C.J. Burchard Himmlerovo pozvání k cestě do Německa.

4. února si Eva Roubíčková zapsala do deníku: "Dostala jsem zařízení do švýcarského transportu, ale odmítla jsem... Paní Fantičová jede - šťastně!"

Téhož dne vydalo protektorátní ministerstvo vlna vyhlášku, že majitelé živnosti a jejich náměstkové, kteří mají za manželského partnera Žida, nesmí být nadále vzdělávat a vychovávat učně.

10. února se vrátilo terezínské komando nasazené na starobě baráků ve Wulkově, oficiálně vedené jako komando Zossen. V dobových vozech bylo na cestě devět dní.

Připravil M.K.

OSVĚTÍM 1940 - 1945

(pokračování ze str. 7)

2. března předáno do provozu krematorium IV v Birkenau.

31. března předáno do provozu krematorium II v Birkenau.

1. dubna předáno do provozu krematorium V v Birkenau.

10. června nařídil Hlavní úřad hospodářství a správy SS aby se všechny pobočky koncentračních táborů zřízené u zbrojních továren nazývaly "pracovní tábory".

25. června předáno do provozu krematorium III v Birkenau.

28. června hlásil Osvětim dokončení všech čtyř nových krematorií, takže jejich kapacita umožňovala denně zpopelnit 4.756 mrtvol. Nová krematoria byla v podzemí vybavena plynovými komorami.

4. srpna hlásilo odbojové hnutí z osvětimského tábora do Krakova: "Jedna z Židovek před vchodem do plynu zastřelila blockführera SS, druhého zranila..."

28. srpna odpověděla osvětimská komandatura na dotaz ústředny koncentračních táborů v Oranienburgu, že v Osvětimi je pouze 3.581 Židů plně schopných pracovního nasazení, kteří by mohli být převedeni do jiných koncentračních táborů. Mezi nimi bylo 198 slovenských a 162 českých Židů.

6. září odjely z Terezína dva transporty s 5.007 vězni, z nichž téměř všichni byli do Terezína dopraveni protektorátními transporty.

Téhož dne převzal Rudolf Höss opět funkci komandanta Osvětimi.

8. září vznikl v Birkenau (v úseku BIIb) rodinný tábor z vězňů dvou terezínských transportů, kteří při příjezdu do Osvětimi neprošli selekcí, jak bylo tehdy u židovských transportů obvyklé.

4. října přinesl Heinrich Himmler v Poznani projev k více než 300 shromážděným příslušníkům elity SS. Tehdy jedinkrát - pokud doloženo - výslovně dešifroval pojem židovské "evakuace". Řekl: "Mám teď na mysli evakuaci Židů, vyhlazení židovského národa." Proč musí být vyhlazeny také židovské ženy a děti, zdůvodnil taktó: Nemůžeme dopustit, aby vyrostli mstitelé vyhlazených mužů.

5. října odjel z Terezína transport I. 196 dětí, které tam byly 24. srpna přivezeny z Bialystoku a vězněny v izolované části Terezína. Spolu se svými 53 průvodci skončily tyto děti hned po svém příjezdu do Osvětimi v plynové komoře.

21. listopadu poslalo osvětimské hnutí odboje do Londýna vysvětlení, co znamená zkratka S.B.: "Sonderbehandlung" v jazyce tábora - plyn.

15. prosince byl z Terezína vypraven deportační transport s 2.504 vězni do Birkenau. Umístění byli v rodinném táboře terezínských vězňů. Osvobození se dožilo 279.

18. prosince odjel do rodinného tábora v Birkenau druhý terezínský transport. Z jeho 2.503 vězňů se osvobození dožilo 449.

1944
8. března bylo v plynových komorách zavražděno 3.792 vězňů terezínského rodinného tábora.

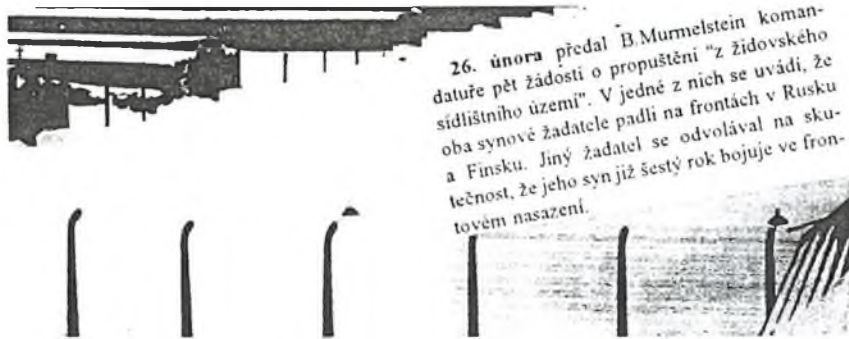
19. března obsadila německá vojska Maďarsko a s nimi do Budapešti přijelo zvláštní komando SS v čele s Eichmannem, aby zabezpečilo "konečné řešení židovské otázky" také v Maďarsku.

6. a 7. dubna rozhodl Hitler na poradě o výstavbě leteckých továren, že pro ně má být nasazeno 100.000 pracovních sil z řad židovských maďarských kontingentů. Tím se rušil Himmlerův rozkaz, že židovští vězňové nesmějí být na práci nasazeni na německém území.

7. dubna uprchli z Birkenau dva slovenští židovští vězňové Alfred Wetzler a Walter Rosenberg (Rudolf Vrba), kteří pak v Žilíně sepsali obsáhlou zprávu o osvětimské "továrně na smrt".

27. dubna hlásil německý rozhlas zprávu, že 300.000 maďarských Židů žijících ve východních a severovýchodních oblastech Maďarska bylo internováno v koncentračních táborech. Šlo o židovské obyvatelstvo Podkarpatské Rusi a Sedmíhradska z území anektovaného Maďarskem.

15. května odjíždí do Osvětimi první deportační transport maďarských Židů, který celý končí ve zdejších plynových komorách.

OSVĚTÍM-BIRKENAU (FOTO ARCHIV)

15., 16. a 18. května odjelo třemi transporty 7.500 terezínských vězňů do Osvětimi a byli zde umístěni v rodinném táboře.

V první polovině června sepsali v Liptovském Mikuláši dva uprchlí osvětimští vězňové Arnold Rosin a Czeslaw Mordowicz svou zprávu, která doplnila svědectví A. Wetzlera a W. Rosenberga zejména informacemi o krvavém masakrování maďarských Židů

23. června se odehrál vrcholný akt "zkrášlování" Terezína. Terezín navštívili dva dáňští delegáti a delegát Mezinárodního výboru Červeného kříže dr. Maurice Rossel.

Téhož dne v Ženevě J. Kopecký, G.M. Riegner a F. Ullmann předali Mezinárodnímu výboru Červeného kříže úplný text zprávy A. Wetzlera a R. Vrby o Osvětimi a Birkenau.

Koncem června se v terezínském rodinném táboře v Birkenau uskutečnily selekce a podle jejich výsledku bylo 3.500 vězňů vysláno na pracovní komanda. Osvobození se dožila méně než třetina.

V noci z 10. na 11. července byli vyvražďeni zbývající vězňové terezínského rodinného tábora v plynových komorách.

V srpnu bylo likvidováno lodžské ghetto a mnozí jeho vězňové - mezi nimi i pražští Židé - byli transportováni do Osvětimi.

28. září byl z Terezína do Osvětimi vypraven první z jedenácti transportů, jimiž odjelo 18.402 mužů, žen a dětí, z nichž tisíce byly hned z příjezdové rampy poslány do plynových komor. Osvobození se dožilo pouhých 1.574.

7. října došlo k ozbrojenému povstání vězňů sonderkomanda, kteří byli nasazeni v krematoriích tábora Birkenau. I když bylo potlačeno, podařilo se vyfotit z provozu krematorium IV, zabít tři poddůstojníky SS a dvanáct dalších SS zranit. Při povstání padlo 250 vězňů a 200 dalších příslušníků sonderkomanda bylo popraveno.

19. října bylo v plynových komorách Osvětimi zavražděno na 2.000 slovenských Židů, dopravených tam z tábora v Sereďi.

20. října byly v osvětimském krematoriu spáleny vězeňské dokumenty, kartotéky, úmrtní listy, obžalovací spisy apod.

29. října z posledního transportu slovenských Židů do Osvětimi v táboře registrováno pouze 7 mužů, část transportu byla ponechána v tzv. průchozím táboře a ostatní - mezi nimi 84 mužů - byli zaplynováni.

30. října prošel na osvětimské rampě selekce poslední transport. Její obětí bylo 1.689 mužů, žen a dětí z posledního terezínského transportu.

26. února předal B. Mummelstein komandatuře pět žádostí o propuštění "z židovského sídlištního území". V jedné z nich se uvádí, že oba synové žadatele padli na frontách v Rusku a Finsku. Jiný žadatel se odvolával na skutečnost, že jeho syn již šestý rok bojuje ve frontovém nasazení.

3. listopadu přišel do Osvětimi poslední ze série deportačních transportů ze slovenské Sereďi. Do tábora byl přijat bez selekce.

30. prosince bylo ve dvou pobočných táborech Osvětimi na českém území vězněno 301 žen v Bruntále (nasazeny u firmy Emmerich Machold) a 300 žen ve Světlé (u firmy G.A. Buhl).

1945

17. ledna se konal poslední večerní apel v Osvětimi. V kmenovém táboře a v Birkenau bylo sečteno 15.317 vězňů a 16.577 vězeňkyň. Mezi nimi bylo 24 Čechů, 541 slovenských a 536 českých Židů. V koncentračním táboře Monovic a ostatních osvětimských pobočných táborech bylo vězněno 33.023 mužů a 2.095 žen.

Téhož dne evakoval pobočný tábor v Sosnovci a tábor "Neu-Dachs".

18. ledna nastoupilo evakuační pochod více než 5.300 vězeňkyň z ženského tábora v Birkenau, do odpoledne odešly i kolony mužů, poslední v počtu 1.500 vězňů, evakoval se tábor v Monovicích, "Janinagrube", Gleiwitz, Bis-

15. února zaznamenala ve svém deníku A. Ehrmannová-Sheková obavy terezínských vězňů ze záhadné stavby v ravelínu XV., údajného "bazénu pro kachny". Tyto obavy byly oprávněné. Stavba měla umožnit soustředění masy vězňů na místě, kde by je bylo možno likvidovat kulomety, plamenomety nebo záplavou vody z Ohře.

18. února se sešel mistopředseda Švédského Červeného kříže F. Bernadotte s říšským vůdcem SS Himmlerem a učinili dohodu, že všichni uvězněni Norové a Dánové budou dopraveni do společných táborů, odkud se starci, nemocní a matky budou smět vrátit do Norska. Himmler přislíbil neevakuovat koncentrační tábory, kde jsou internováni Židé.

pracovníků ze státní lina u Havlíčkova Brodu. Koncem měsíce bylo v hradištech Terezína vězněno 15.487 lidí.

V únoru přišlo do Terezína k "uzavřenému pracovnímu nasazení" 2.231 protektorátních Židů, mezi nimi posledních 55 židovských

8. února referoval ve Ženevě československý diplomatický zástupce dr. J. Kopecký o došlém transportu: "Dáši mají přijít... Vše projednal s

Himmlerem bývalý člen švýcarské spolkové rady. Masý, známý svým fašistickým snýšením, na žádost asociace ordoadorních rabínů ve Spojených státech".

Miroslav Kármý

marckhütte, Čechovice, Gollerschau a i jiné tábory osvětimského táborového komplexu.

19. ledna v noci o 1 hodině opustil osvětimský kmenový tábor poslední velký transport, čítal 2.500 vězňů. Ráno v Osvětimi, Birkenau a Monovicích zůstali jen vězňové neschopní pochodu a několik desítek dalších, kteří se

rozhodli zůstat s nimi. Pokračovala evakuace dalších pobočných táborů. Tak tomu bylo i v příštích dnech.

27. ledna vojska 60. armády Prvního ukrajinského frontu osvobodila kmenový tábor Osvětim, Birkenau a Monovice. V přímých bojích o tyto tábory s ustupujícími německými

vojsky padlo 231 sovětských vojáků. V Osvětimi bylo osvobozeno 1.200 nemocných vězňů, v Birkenau 5.800 a v Monovicích 600.

Mezitím na evakuačních trasách hynuly tisíce vězňů hladem, mrazem, nemocemi, naprostým vyčerpáním, kulkou mužů SS. Tam se dokončovala apokalyptická tragédie, apokalyptický zlo-

Osvo. Osvětim.